

brodara ili primaoca. Ipak iz okolnosti da sud navodi da je protest podnesen tek šesti dan nakon iskrcaja, može slijediti da je skladištar radio u ime primaoca. Ovo navodimo zbog toga da istaknemo da rok za ulaganje protesta ne počinje teći uvijek od časa iskrcaja tereta već od njegove predaje primaocu. Dosljedno tome ako je predaja uslijedila nakon iskrcaja, rok za podnošenje protesta počinje teći časom kada je teret primljen od strane primaoca. Jedino u slučaju da je slagač radio u ime primaoca, rok protesta za brodara počinje teći časom iskrcaja, a ne od momenta predaje robe primaocu. Bez obzira na to čini se da je u gornjem sporu protest predan sa zakašnjenjem, i pod uvjetom da je slagač radio u ime brodara. Miris naftalina spada u vidljive mane, pa je primalac bio dužan uložiti protest neposredno nakon preuzimanja, a on je to učinio nekoliko dana kasnije. (Za protivno stajalište prema kojemu je miris naftalina nevidljiva mana, vidi slijedeću presudu ove publikacije.)

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 26.I 1968.

Century Insurance Co c/a
Nouvelle Cie havraise
péninsulaire de navigation
(NOCHAP)

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Šteta na teretu - Protest - Protest u kojem je navedeno da teret ima strani miris smatra se dovoljno odredjenim - Miris naftalina na teretu nije vidljiva mana, pa i kad je taj miris veoma jakog intenziteta - Brodar nije dokazao da teret nije primio miris naftalina od drugog tereta koji je bio složen na brodu, ako utvrdi da mirisom oštećeni teret nije bio u neposrednom dodiru s teretom iz kojega je miris proizlazio - Brodar nema prava prigovarati primaočevom protestu iz razloga što primalac nije prirodu štete dao ustanoviti laboratorijskim putem - Ovo ispitivanje mora provesti sam brodar - U slučaju zakašnjelog protesta primalac mora dokazati da je šteta na teretu postojala u vrijeme preuzimanja robe od brodara - Ne smatra se da je primalac ovo dokazao, premda je utvrđeno da su druge partije iste robe bile oštećene jednakim mirisom, ako ne dokaže da je njegova roba bila u neposrednom dodiru s robom koja je izvor mirisa od kojega je njegova roba oštećena

O istom prijevozu kao i o onom na koji se odnosi presuda navedena na str.46. ove publikacije spor se vodi s drugim osigurateljem kao tužiteljem, a zbog drugih partija

kajsija za koje su bile izdane tri teretnice. Teret iz jedne teretnice iskrčan je između 9. i 11.X 1962, a primalac je uputio protest brodaru 12.X, a robu je preuzeo 17. istog mjeseca. Vještak koji je 10.X pregledao robu ustanovio je da 16 vreća kajsija veoma jako miriše po naftalinu, a u 6 drugih vreća taj miris je manjeg intenziteta. On nije mogao tačno ustanoviti razlog mirisa, ali je pretpostavio da je tome uzrok druga roba koja je bila istovremeno ukrcana na isti brod (sagovi i kozja koža). I teret naveden u drugoj teretnici bio je iskrčan između 8. i 10.X, a protest je bio upućen 10.X. U protestu je navedeno da je 66 vreća primilo "strani miris". Što se tiče tereta iz treće teretnice, koji iznosi 60 vreća, i koji je također bio iskrčan između 8. i 10.X, za njega je protest bio uložen 28.X i to kad je već roba stigla u Lübeck.

Prvostepeni sud je brodara oslobodio dužnosti naknade štete, a drugostepeni je tu presudu djelomično preinačio i to tako da je proglasio brodara obveznim za teret koji se odnosio na prve dvije teretnice, a za treću je potvrdio prvostepenu presudu, i to iz slijedećih bitnih razloga:

Brodar tvrdi da je protest za prvu teretnicu bio uložen prekasno, pa prema tome da primalac mora dokazati da je roba u času preuzimanja mirisala po naftalinu, što on međjutim nije uspio dokazati. Sud prihvaća stajalište prvostepene presude prema kojoj se u ovom slučaju nije radilo o vidljivoj mani, pa je protest na vrijeme podnesen. Ne prihvaća naprotiv stajalište prvostepenog suda da se uloženi protest ne može smatrati pravovaljanim iz razloga što je u njemu navedeno da se u teretu osjeća "strani miris", pa da radi toga sam protest nije precizan. Drugostepeni sud drži da je ovakvim navodom primalac jasno naveo brodaru o kakvoj se šteti radi, pa zaključuje da je i sam protest određen i kao takav pravovaljan. Na temelju takvog protesta bila je brodarova dužnost da dokaže u kakvom je stanju robu predao primaocu, budući da se pretpostavlja da ju je predao u stanju kako to tvrdi u protestu. To međjutim brodar nije uspio dokazati. Iz činjenice na koju se brodar poziva, naime iz okolnosti da kajsije nisu bile u neposrednom dodiru sa sagovima od kojih su navodno mogle primiti miris, ne slijedi da je oborio pretpostavku da je roba prilikom predaje primaocu zaista mirisala po naftalinu. Dapače iz plana tereta proizlazi da su kajsije bile smještene u istom skladištu u kojem i sagovi. Osim toga brodar u svoju obranu navodi da je vještački nalaz nepotpun, jer kajsije nisu bile laboratorijski pregledane da se ustanovi priroda mirisa. Na ovo sud odgovara da dužnost laboratorijskog pregleda tereti brodara ukoliko on smatra da mu nije jasan uzrok oštećenja, a primalac je izvršio svoju dužnost samim tim što je uputio određeni protest.

Iz bitno istih razloga sud je brodara proglasio odgovornim i za teret naveden u drugoj teretnici.

Što se tiče tereta iz treće teretnice, sud smatra da je protest prekasno podnesen, pa prema tome primalac mora dokazati da je roba primljena s odnosnim mirisom. Vještak koji je pregledao ovu robu nije mogao utvrditi porijeklo mirisa. Osim toga ni primalac nije mogao dokazati da su kajsi-je bile u neposrednom dodiru s drugim teretom na brodu od kojega su mogle primiti miris naftalina. Na temelju toga sud zaključuje da primalac nije uspio dokazati da je ovaj teret od brodara primio u oštećenom stanju.

(DMF 1968, str.666)

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi je osnovno pitanje bilo da li miris tereta po naftalinu predstavlja vidljivu ili nevidljivu manu. Sud je zauzeo stajalište da je ova mana nevidljiva. Čini se da to stajalište nije pravilno. Pod vidljivom manom treba podrazumijevati onu koja se može ustanoviti osjetilima odmah prilikom preuzimanja i bez ikakvog posebnog stručnog znanja i laboratorijskog odnosno nekog drugog pregleda. Poznato je da je miris naftalina po svom intenzitetu toliko jak da se on može osjetiti čim se dodje u neposrednu blizinu odnosnog predmeta. Slučaj da okolna roba miriše po naftalinu, kao što je bio slučaj i u gornjem sporu, sigurno otežava utvrđivanje koji sve predmeti mirišu. Međutim ta činjenica ne može utjecati da se vidljiva mana pretvori u nevidljivu. Dapače pod tim uvjetom primalac je morao posebnu pažnju posvetiti utvrđivanju da li njegova roba miriše po naftalinu, jer je morao pretpostaviti da se to moglo dogoditi.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 17.I 1967.

Sté Salmon c/a Cie Worms

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - Brodarova odgovornost - Isprava "bez zapreke" na temelju koje primalac preuzima teret - Ako je ova isprava, u kojoj je navedeno koju količinu robe primalac preuzima od brodara, potpisana od primaoca bez opaske, pretpostavlja se da je brodar predao onu količinu robe koja je u toj ispravi navedena

Brodar je preuzeo na prijevoz 18 praznih kontenera. Nakon što je roba spremljena na odredište, primalac tuži bro-